

JURYRAPPORT

In de loop van de afgelopen jaren heeft de jury van de Jo Maes/Capra Prijs vele scripties op het gebied van het algemeen bestuursrecht, het ambtenarenrecht en het arbeidsrecht mogen beoordelen. Deze hadden zeer uiteenlopende onderwerpen zoals: “De rechtspositie van klokkenluiders in Nederland”, “De illegale werknemer”, “De subjectivering van de rechtsbescherming in het bestuursrecht”, “Op weg naar een nieuwe ambtelijke status”, “De bestuurlijke lus”, om maar enkele van de bekroonde werkstukken te noemen. Vrijwel elke universiteit van Nederland is door een of meer prijswinnaars vertegenwoordigd namelijk Groningen, Utrecht, Tilburg, Open Universiteit, Amsterdam (VU), Rotterdam.

De jury heeft het bijzondere voorrecht om dit jaar (2015) voor de tiende keer de scriptieprijs toe te kennen. Er zijn acht scripties ontvangen, afkomstig van studenten van zes universiteiten. Opvallend is dat drie onderwerpen daarbij twee keer voorkomen (normalisering van het ambtenarenrecht, de nieuwe zaaksbehandeling en misbruik van de Wet openbaarheid van bestuur). Deze beantwoorden alle aan de gestelde criteria: masterscriptie van hoog niveau op het terrein van het algemeen bestuursrecht, het ambtenarenrecht of het arbeidsrecht. De keuze was daarom voor de jury niet eenvoudig. Na intensief beraad heeft de jury op basis van louter kwalitatieve gronden de voorkeur gegeven aan de scriptie van de heer mr. A.S. Hamans, destijds nog student aan de Tilburg University, met de titel “Oneigenlijk gebruik van de Wob. Naar een antimisbruikbepaling in de Awb?”. Zijn scriptiebegeleider was prof. mr. B.W.N. de Waard. Als tweede lezer trad op prof. mr. P.J.J. Zoontjes.

De scribent beschrijft uitvoerig de totstandkoming van de Wet openbaarheid van bestuur en de bedoelingen van de wetgever. Tevens analyseert hij de wijze waarop sommige zogenaamde rechtshulpverleners financieel voordeel proberen te behalen uit een oneigenlijk gebruik van de Wob door te pogen dwangsommen en proceskosten op te strijken en daar een fulltime baan van hebben gemaakt met een aardig inkomen.

De heer Hamans geeft uitvoerig aandacht aan de bestaande middelen tegen misbruik van recht, zoals die in het civiele recht en het bestuursrecht te vinden zijn. Hij wijdt een hoofdstuk aan de artikelen 3:13 juncto 3:15 BW (misbruik van procesbevoegdheid welk leerstuk ook buiten het vermogensrecht kan worden toegepast) en artikel 8:75 eerste lid, van de Awb waarin een grondslag is gelegen om “kennelijk onredelijk gebruik van procesrecht” te bestraffen. De schrijver zet in navolging van verscheidene rechterlijke instanties vraagtekens bij toepassing van deze bepalingen in geval van misbruik van de Wob en onderbouwt deze. Een niet onbelangrijke uitspraak in dit kader vormt die van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 19 november 2014, waarin wordt overwogen dat de bestuursrechtelijke aard van de rechtsbetrekking zich niet tegen toepassing van de regeling uit het BW verzet, omdat in de Awb “soortgelijke normen zijn neergelegd”. Bij deze uitspraak heeft de heer Hamans kritische kanttekeningen geplaatst.

Het onderwerp oneigenlijk gebruik van de Wob is zeer actueel, dat zowel in de bestuurspraktijk, in de rechtspraak als ook in het kader van de wetgeving in beweging is. Vanuit verschillende invalshoeken wordt gezocht naar het antwoord op de vraag hoe oneigenlijk gebruik kan worden tegen gegaan.

Scribent beschrijft deze op een uitstekende wijze en maakt een eigen keuze, goed gemotiveerd aan de hand van relevante literatuurverwijzingen en bespreking van onderzoeken over dit thema en maakt zelfs een kort rechtsvergelijkend uitstapje naar het Verenigd Koninkrijk. Daarbij wordt uiteindelijk de wetgever als de aangewezen partij beschouwd om tot een oplossing te komen. Met die conclusie wordt niet volstaan. Er wordt een concreet voorstel gedaan om een antimisbruikbepaling in de Awb op te nemen, hetgeen nog verder gaat dan alleen de Wob. Een uitgewerkte tekst - in de vorm van een artikel 4:5 eerste lid, onder d, en een artikel 6:6, onder c, van de Awb - vormt het slot van de scriptie. De schrijver geeft daarbij de wetgever in overweging die bepalingen op te nemen en het wetsvoorstel Wet voorkomen misbruik Wob in te trekken. Creativiteit en moed kunnen de heer Hamans niet worden ontnomen. Mede om die reden komt de Jo Maes/Capra Prijs 2015 hem toe.

De scriptieprijs is aan mr. Hamans uitgereikt te 's-Hertogenbosch op 16 maart 2016.

De jury van de Jo Maes/Capra Prijs

mr. J.M.M.B. Maes

prof.mr. F.A.M. Stroink

mr. C.P.J. Goorden